

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה המשיך להשוף את השחיתות בצמרת המישטרה, ואף הקדיש לכך את השער. "העולם הזה" האשים את סגן המפק"ל בהאשמות הכאות: (1) הקצין עמריס בן-גוריון עבר על תקנות מתקנות המשמעת, המהוות חלק מפקודת המישטרה. עבירה על תקנות המשמעת מחייבת פיטורין של קצין ללא פיצויים והעמדתו לדין בפלילים. (2) הקצין בן-גוריון התרועע עם אנשים שהיו חשודים על משה המישטרה כעבריינים. (3) הקצין בן-גוריון עבר על תקנות הפיקוח ואלה תקנות בגינן נכלאו אזרחים לרוב. (4) הקצין בן-גוריון ניצל את משרתו הציבורית לצרכיו הפרטיים... במרדור המישטרה של השבועון נסקר החוק להתרת עדות שקר, שהיועץ-המשפטי לממשלה, חיים כהן, פעל לשם התקנתו.

כתבי-הבידור של השבועון התכפרו על פני המדינה וריווחו על מסיבות פורום, שנערכו כרוב הרר. כסדרה "צברית 56" דווח על עילמה והייה של עלמה רמתי, אחת המועמדות מתחרות. כתבו המשתט של השבועון באירופה, עמוס קינן, פירסם רשימתו הראשונה על סיורו במערב גרמניה.

בשער הגיליון: סגן המפקח הכללי של המישטרה, עמוס בן-גוריון, מתבונן בסגן המפקח הכללי של המישטרה, עמריס בן-גוריון.

העולם הזה
עמוס
בן
גוריון
נאד
עצמו

"העולם הזה" 959
תאריך: 1.3.1956

צי אמריקאי בנמל חיפה * סילוק גידעון רפאל *

טנקים אמריקאים בסעודיה * הכתבת הצבאית אופירה ארז

העם

חוחחים מול חיפה

גיישות יפאניות ובוקרים מן המערב הפרוע, אבירים מימיה-ביניים וכושים מן הג'ונגל נדחקו איש אל רעהו בחיובות הארץ. בין כל התחפושות בלטו גם הימר אים למיניהם, לא כולם היו מחופשים, כמה מהם היו אמיתיים בהחלט: ימאי המשחתת האמריקאית הרמן.

אומנם גם ביקור זה לבש מסיכה — מסיכה של נימוסין. האוניה שניכנסה לנמל חיפה בשקט, ללא מטחיותות-חוחים וללא טכסים רשמיים של קבלת-פנים, השתדלה להעמיד פנים מנומסות, כי בהתאם לסברה הרשמית היה זה ביקור נימוסין גרידא.

אולם כמו כל שאר מסיכות פורים, לא השלה איש את עצמו שהמסיכה היא היא הפרצוף האמיתי. מאחרי הנימוס האמריקאי הסתתר האגרוף הקמוץ. ביקורה של המשחתת הקטנה בת 1200 הטון, בא להוכיח לאזרחי ישראל כי ביסדה-תיכון שטה שייטת הצי האמריקאי השישי, בעלת נושאות-מטוסים ותותחים ארוכי-קנה.

פארי מפליג שוב. בימי הפאר של האימפריה לא היה ביקור כזה תופעה יוצאת-דופן. יפאן, "נפתחה" בפני המערב רב אחרי הופעתו של צי האדמיראל מתי קולברייט פארי אל מול חופיה, בחודש יולי 1853. נתחים גדולים של בישה אפריקה וזכיונות שמנים באמריקה הדרוית מית הושגו הודות להופעת אוניות-מיל-חמה זרות מול החוף, לרוב לא היה אפילו צורך לירות — כמה תנועות אימתניות של תותחים הספיקו.

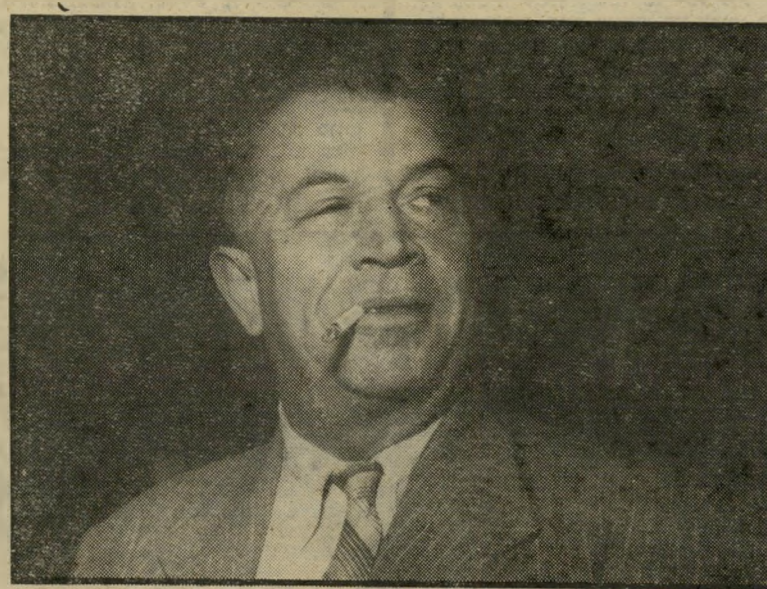
מקובל היה להניח כי שיטה זו, שנכר נסה להיסטוריה בשם "הדיפלומטיה של ספינות-התותחים" היא נחלת העבר. ממש כמו הסיפור על אסתר המלכה ומרדכי היהודי, כך סבורה גם ממשלת-ישראל. היא חייכה למראה האוניה, העמידה פנים כאילו אין היא אלא סימן מעודד חדש לטיב היחסים ההדוקים בין שתי המדינות. גם זה היה חלק ממסכת פורים תשט"ו.

הממשלה

מרפאל עד רפאל

אם אייפם יכתב פרק על פעולותיה הפוליטיות המפוארות של ממשלת-ישראל, אפשר יהיה להכתירו: "מרפאל עד רפיאל".

שני הרפאלים שאינם קרובי-מישפחה הם נציגי שני האגפים של התפיסה המדינית במדינה. יצחק רפאל, ח"כ הפועל המזרחי, הוא התגלמותו של העסקן הציוני המודרני הנושא את האקטיביזם כפיה מטייל ביתיים בעולם, עוסק בעסקים שלא תמיד מצאו חן בעיני המישטרה הכלכלית, אך מוכן בכל שעה לשלוח את צעירי ישראל לקרב. גידעון רפאל היה ההיפך הגמור: פקיד שקט, שרוב

הבלש תדהר מעשין לבלוש

תחת כותרת זו פירסם העולם הזה ה"סגן המפקח הכללי של המישטרה, דוד תדהר, לרגל צאת הכרך האחרון של האנציקלופדיה לחלוצי הישוב שבעריכתו, שבה מאות תגליות ועובדות על אישים ביישוב. מהדורה מקוצרת של האנציקלופדיה יצאה לאחרונה לאור מחדש.

מעשיו היו חבויים מן העין ומזוקרי הפירסומת. תפקיד רפאל השני, כמנהל ענייני המזרח התיכון של משרד-החוץ, היה לגלות כל נקיק בחומת האיבה הערבית ולנסות לחי דרך בעדו למרחב. לתפקיד אדיר זה העמידה המדינה לרשותו שני חדרים, מזכיר, מזכירה, תקציב אפסי.

10 לירות לסאלם. הפקיד השקט ושונא-הפירסומת גיסה לפעול כמיטב יכולתו במיסגרת מחניקה זאת. בין השאר יזם את הפשרת הפיקדונות של הפלתיים טים הערביים בבנקים ישראלים, הפשרה שהכריחה אלפי פלתיים למלא טפסים רשמיים של המדינה, לבוא עמה בפעם הראשונה במגע ישיר, מיבצע אחר: פעור לה מסויימת בסודאן, שהביאה לברכה הישראלית הרשמית למדינה החדשה, ל-מורת רוח המצרים. מאות רעיונות אחרים שלו נפסלו. חשבים מפעולות אלה היו שידורי קול ישראל בערבית, אותם ניהל רפאל יליד גרמניה.

הערכה של מומחה למעשה זה העריך סאלח סאלם, או שר התעמולה המצרי (לפני כשנה): "אילו הייתי אני במקום ישראל, לא הייתי מקים צבא ישראלי ולא הייתי מוציא עליו אפילו עשר לירות. מספיק היה להקים תחנת-שידור ישראלית חזקה, ולהפיץ באמצעותה יום-יום שמועות, לחרחר ריב בין מדינות-ערב ולהניח להן להילחם זו בזו ולהכות זו את זו... די היה בה להרוס את הערביים".

קאחיר או קארקס. השבוע החליט משה שרת שתפקיד זה אינו שווה עשר לירות. גידעון רפאל סולק ממחלקתו, שחוסלה למעשה. מעתה לא תהיה בכל מדינת-ישראל אף מחלקה אחת שתטפל בניהול תעמולה מילולית ומעשית בעולם הערבי.

התקציב שייחס יוכל לשמש למשלוח נציגים ישראלים נוספים לביירות חשבות

וגורליות כמו קארקס, קונפגהג ומכסיקו סיטי

במרחב

לאן הולכים הטנקים?

מה טיבו של הצבא הסעודי, שזכה ב-18 טנקים אמריקאים? כך תיאר אותו השבועון האמריקאי ריפורטר, לאחר ביקור בממלכת מצריים.

הייתי בין המוזמנים למיפגן הראשון של הצבא הסעודי בג'דה. זה היה עניין עלוב אך מרעיש, כשמכונות נושאות חיילים דוהרות בתוך רעפלי אבק אדירים. למען הרושם, פתחו הנהגים את צינורות המפלט וטריטור המנועים היה מחריד.

בשמיים חגה טייסת של מטוסי-תובלה, שסיפקה את הסנסציה הגדולה של המיפגן. בנקודת השיא הטילו שני המטוסים את סודו השמור ביותר של הצבא הסעודי — די מחלקה של צנחנים, שאומנה בידי מדריכים מצריים.

המלך שהוציא 30 מיליון דולר על צבאו בשנה שעברה, והקציב 80 מיליון למטרה זו השנה, קרן מנחת. עם סיום המיפגן נטל חרב לידו ויצא במחול-מידבר מסורתי, כשמשקפיו זהובי-המיס גרות מיטלטלים בטירוף על חוטמו. לבי סוף, כדי לשמח את לב חייליו, הודיע המלך ברמקול כי מאותו יום תוכפל משכורתם.

הוא לא חשש לניפוח תקציב המדינה. חברת הנפט האמריקאית תשלם את ההעי לאה, כשם שהיא משלמת עבור כל הוצאות הממלכה המדברית.

צברית 56

אופירה ארז

כשסיימה אופירה בת ה-20 את הסמינר למורות על שם לנינסקי בתל-אביב, הת-כוננה לשירות-הצבאי במיסגרת הנח"ל. לאחר סיום הטירונוט עמדה בפני בחי-נותיקבלה ללהקת הנח"ל. כשהוצע לה לכתוב על כנס צבאי שנוכחה בו, ניסתה והצליחה, וכיום היא כתבת צבאית של כתביהעת במחנה נח"ל.

בת שמונה התייתמה מאביה, המהנדס ארז, האיש שייסד את המחלקה להיגיינה מקצועית בוועד הפועל של ההסתדרות. חניכה ומדריכה בתנועה המאוחדת. חור בבת מישחק ונגינה. רואה עתידה ב-חינוך.

אנשים

● **חידוש מהפכני** בחיי התנועה הקיי בוצית: חבר משק מסויים החליט להביא למקום, הנמצא בנגב הרחוק, עזרת-בית שכירה שתנקה את חדרו ותגיש לו את האוכל בחדר-האוכל המשותף. שם המשק: שרה בוקר; שם החבר: ריוד בן-גוריון.

● **משה רוב מגיד,** מנהל החברה קדישא בתל-אביב, אמר בנאום בפני קהל: "כאשר יבוא המשיח, תיהפך חברת קדישא לחברה להקמת שיכונים שבביל אלה שיקומו לתחייה".

● **המשורר חיים גורי,** בתגובה על החלטת דויד בן-גוריון לוותר על מכונית הקאדילאק שלו: "מעשה במפקד דיוויו-יה אחד, שיחידתו עמדה באש הרסנית ובסכנת כיליון. נטל המפקד רובה, הרכיב עליו כידון ויצא בראש המסערתים — ופטר, נאמר לו, כי איש לא דרש ממנו להוכיח את אומץ-ליבו האישי, דרשו ממנו לפקד על יחידה. חובתו היתה לנהל, לא לר-גן, לפקד, לשלוט במכונה הגדולה. היינו מעדיפים להשיב לזקן את הקאדילאק ולניטול אותו מאחרים, במקום להסיעו במכונית קטנה בין קאדילאקים חדשים".

● **הצייר סאלברדר דאלי,** שעה שביקר אצל ידיד חולה בצהבת שפניו קיבלו את הגוון האופייני למחלה: "כמה שאתה יפה!"

● **הסופר ינאל מוסיניזון** הצטרף עם שובו ממסע בארצות-הברית לאלה שהביעו דיעה שלילית על ספרו המפורסם "ארז גבר". "אילו לא היה נדפס", אמר מוסיניזון, "הייתי גונן את כתביהיד". כן הסביר מוסיניזון כי את מחזהו אדוראדו יש לכתוב מחדש.

● **לעורך ספרותי** שהפציר בו לתרום שיר כלשהו לעיתונו, השיב איש הטור השביעי, המשורר **נתן אלתרמן**: "אין לי אפילו במה להשיב את פניך ריקם!"

● **אופירה ארז** היא רעייתו של נשיא המדינה יצחק נבון.